Gemeente Amsterdam

Vraag 5.34 structurele inzet klimaatadaptatie

Wat is er structureel nodig qua geld voor het draaiende houden voor klimaatadaptatie?

Antwoord

In de beantwoording van deze vraag gaan we ervanuit dat er wordt gevraagd naar de structurele financiële benodigdheden om de huidige inzet op klimaatadaptatie voort te kunnen zetten.

Er is **ongeveer € 10 miljoen per jaar** nodig voor centrale sturing op de opgave en uitvoering van maatregelen. Hierbij gaan we uit van bestaande uitgangspunten, waarbij klimaatadaptatie moet worden meegenomen in alles wat we doen en er wordt ingezet op waar de nood het hoogst is. Met deze inzet voeren we regie op de uitvoering en zetten we de inzet op onderdelen zoals het hitteplan, klimaatbestendige sportvelden, aanpassing van beleid en processen en waterberging in de openbare ruimte voort. De aanpak voor de meest urgente knelpunten is hier nog geen onderdeel van. We weten echter dat dit niet voldoende is om de stad goed voor te bereiden op extreem weer en overstromingsrisico's. Daar is **ongeveer € 51 miljoen per jaar** voor nodig.

	Structurele kosten per jaar in lijn met huidige inzet	**Structurele kosten per jaar voor totale opgave**
1. Centrale sturing op de opgave voor de stad	€ 1,6 mln	€ 1,6 mln
2. Uitvoering van klimaatbestendige maatregelen	€ 8,4 mln	€ 49,5 mln
Totaal	€ 10 miljoen	€ 51 miljoen

De bestaande inzet op klimaatadaptatie is tot nu toe met incidentele middelen georganiseerd. Om dit structureel te organiseren is het volgende nodig:

1. Centrale sturing op de opgave voor de stad (niet vanuit een tijdelijk programma, maar structureel vanuit de lijnorganisatie):
    - Inzet tot nu toe: In de collegeperiode 2022-2026 was er €7 miljoen meerjarig incidenteel (gemiddeld € 1,7 miljoen per jaar) voor uitvoering van de strategie via programma Klimaatadaptatie. Deze middelen lopen af in 2026.
    - Benodigde structurele inzet: Monitoring en sturing, advies en regie op uitvoering, herijking strategie, samenwerking Deltaprogramma, netwerkaanpak Weerproof
    - Benodigde middelen: 8 fte (structureel circa € 1,1 miljoen per jaar) en structureel ongeveer € 0,5 miljoen per jaar voor o.a. onderzoek en communicatie. Dit betreft voortzetten van bestaande capaciteit, tot nu toe incidenteel gefinancierd.

2. Uitvoering van klimaatbestendige maatregelen:
    - Inzet tot nu toe: Met incidentele middelen worden klimaatbestendige maatregelen gefinancierd (zoals extra coalitiemiddelen in 2025, de Impulsregeling van het Rijk, de USTOR-'plussenpot' of de rioolheffing), of deze worden gedekt uit het budget dat beschikbaar is voor het project. Deze manier van werken is echter niet toekomstbestendig, omdat de budgetten voor Stadsbeheer en Stadsverbetering onder druk staan. Directies zetten zich in om klimaatadaptatie te koppelen aan bestaande werkzaamheden. Deze inzet is afhankelijk van financiering van die bestaande werkzaamheden; dat is soms ook incidenteel gefinancierd.
    - Benodigde middelen voor voortzetten huidige aanpak (klimaatadaptatie meenemen in alles wat we doen): Er zijn op dit moment nog geen structurele middelen voor de uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen beschikbaar. De benodigde middelen verschillen per project. Tot nu toe doorlopen projecten hiervoor het reguliere proces, waarbij er ook gekozen kan worden om geen

klimaatadaptieve maatregelen te treffen als er onvoldoende budget is of als er andere prioriteiten zijn. Er bestaat een risico dat maatregelen niet kunnen worden meegekoppeld, doordat andere budgetten onder druk staan. Voor het voortzetten van lopende initiatieven, zoals het hitteplan, klimaatbestendige sportvelden, aanpassing van beleid en processen en waterberging in de openbare ruimte, is ongeveer € 8,4 miljoen per jaar nodig.

- Benodigde middelen voor de gehele opgave: Om in 2050 klimaatbestendig te zijn, conform de strategie Klimaatadaptatie (2020) is aanvullende financiering nodig. Op basis van de langetermijnbenodigdheden tot 2050 en het Arcadis onderzoek (2025) gaan we uit van ongeveer € 40 miljoen per jaar voor de openbare ruimte, waarvan een deel overlapt met groen, en € 7 miljoen structureel per jaar voor onder andere onderhoud, aanscherping van de waterbergingsnorm in het Omgevingsplan, aanpassen van beleid, modellering en kennisontwikkeling. Dit is inclusief de aanpak voor de meest urgente knelpunten. Het aanpassen aan nieuwe weersextremen leidt ook tot inzet van meer Fte's. Op basis van de langetermijnbenodigdheden tot 2050 is ingeschat dat er extra 18 fte (ongeveer € 2,5 miljoen per jaar) nodig is. In totaal telt dit op tot 49,5 miljoen per jaar.

Aandachtspunten en risico's:

- Risico's van extreem weer: Door het veranderende klimaat nemen de risico's sneller toe dan dat we ze kunnen opvangen, waardoor de kwetsbaarheid van de stad en haar inwoners toeneemt. Ook groeit de ongelijkheid. Daarnaast is er de kans dat er een incident, zoals een overstroming of een extreme bui, zich voordoet, waardoor er aanvullende acties of maatregelen nodig zijn.
- Risico's van conflicterende belangen: Klimaatadaptatie wordt nog te vaak als iets extra's beschouwd, in plaats van iets dat noodzakelijk is om de veiligheid van de stad te waarborgen. Met het voortzetten van de bestaande inzet bestaat het risico dat klimaatadaptatie ondersneeuwt bij conflicterende belangen zoals woningbouwlocaties.
- Afhankelijkheden: Er zijn maatregelen nodig vanuit verschillende portefeuilles, thema's (hitte, droogte, neerslag en overstromingen) en schaalniveaus (zoals gebouw-, straat-, buurt-, gebied-, stad en regionaal niveau). Deze hebben invloed op elkaar. Zo zijn voor waterberging maatregelen nodig in de openbare ruimte, riolering en op privaat terrein. En heeft de isolatie van woningen invloed op gezondheidsrisico's door extreme hitte. Het is van belang dat de maatregelen in samenhang worden beschouwd en genomen.
- Afhankelijkheden: Directies binnen de gemeente Amsterdam zijn onderling afhankelijk van elkaar, maar de gemeente is ook afhankelijk van externe partners, zoals de Waterschappen en Veiligheidsregio voor het uitvoeren van bepaalde maatregelen. Voor het behalen van de doelen is het cruciaal om aandacht te hebben voor de samenwerking op de uitvoering van de maatregelen.
- Uitvoerbaarheid van maatregelen: planning, prioritering en haalbaarheid van sommige maatregelen en projecten moet nog verder worden uitgewerkt.
- Juridische consequenties: De gemeente heeft zorgplichten voor o.a. afval-, hemel- en grondwater en kan mogelijk aansprakelijk worden gesteld bij schade door wateroverlast, droogte of hitte.